

Nr 354

Av herr **Elmwall m. fl.**, *angående beräkningen av energiskatt å elektrisk kraft.*

Enligt gällande bestämmelser uttages energiskatten å elkraft i form av värdeskatt. Å den s. k. borgerliga förbrukningen utgår skatten, efter fjol-årets beslut om höjning för finansiering av vissa försvarsutgifter, med 7 procent av kraftens beskattningsvärde.

Frågan om energiskatten på den borgerliga förbrukningen skulle utgå som värdeskatt eller styckeskatt var föremål för åtskillig uppmärksamhet, när riksdagen 1957 fattade beslut om införande av energiskatten. I den inom finansdepartementet utarbetade promemoria, som låg till grund för beslutet, förordades en styckeskatt med 2 öre/kWh för den borgerliga förbrukningen. I remissyttranden från vattenfallsstyrelsen och elverksför-eningen föreslogs emellertid värdeskatt med motiveringen att en dylik skatteform skulle vara mindre tariffrubbande och därjämte enklare ur upp-
börds- och redovisningssynpunkt, medan exempelvis Sveriges lantbruksför- bund framhöll, att värdebeskattning skulle missgynna företag på landsbyg- den till följd av större överföringskostnader. Departementschefen uttalade i propositionen, att skatteuttaget på borgerlig förbrukning borde vara av-
sevärt lägre än den skattesats om 2 öre/kWh, som förordats i departements-
promemorian, och föreslog en värdeskatt med 5 procent av kraftens be-
skattningsvärde, vilket enligt beräkningar, som gjorts inom vattenfallssty-
relsen, skulle svara mot en styckeskatt av knappt 0,8 öre/kWh. Riksdagens
beslut blev i enlighet med Kungl Maj:ts förslag.

Energiskatten å elkraften utgör en belastning inte endast för konsumtio-
nen utan i avsevärd mån även för produktionen. Utvecklingen torde i stort
sett ha blivit den, att företagen, där så varit möjligt, överfört kostnaderna
på konsumenterna genom prishöjningar. Emellertid finns det delar av nä-
ringslivet, för vilka detta icke varit möjligt. Det gäller sådan produktion,
som står i direkt konkurrensförhållande med utlandsmarknaderna. Hit hör
det svenska jordbruket, vars priser numera i huvudsak är beroende av pris-
variationerna på världsmarknaden. Jordbrukarna har alltså inte genom
höjda priser kunnat kompensera sig för de kostnadsstegringar i jordbruks-
produktionen, som påförts dem genom energibeskattningen. I stor utsträck-
ning befinner sig småindustrien och hantverket i samma belägenhet.

Vid riksdagsbehandlingen 1957 synes man ha förutsatt, att energiskatten
på elkraft skulle utgå på de avgifter, som förbrukaren har att erlægga för

den elektriska kraften. I propositionen talades om »energibesättning av elektrisk kraft». I motiveringen anfördes då, att energibesättningen även skulle syfta till om möjligt en minskning av elkraftkonsumtionen, varvid man måste ha räknat med att beskattningen skulle baseras på förbrukningens storlek. Energiskatteförordningens bestämmelser om att »besättningsvärdet är lika med summan av de avgifter, som förbrukaren har att erlägga för den elektriska kraften» bör också kunna tolkas på detta sätt. En sådan tolkning måste också ha legat till grund för elverksföreningens uttalande, att kraftavgifterna för olika grupper av förbrukare numera är i hög grad utjämnade, vilket uttalande hade avgörande betydelse för riksdagens beslut att föredraga värdebesättning framför styckebesättning.

Kontrollstyrelsens tolkning av bestämmelserna i förordningen har emellertid en annan innebörd. Tillämpningen har på grundval härav blivit, att förbrukaren får erlägga skatt även på kostnader, som han har att vidkännas för underhåll av distributionsföretag, vari han är delägare. Medlem av elektrisk förening får sålunda nu betala energiskatt även på den kostnad som kommer på honom för underhåll av föreningens eget elnät, arvodet till ordföranden och andra administrationskostnader, lön till elmontör, mätarhyror m. m. Såsom ovan framhållits kan detta icke ha varit avsikten vid riksdagens beslut i frågan.

Nuvarande tillämpning innebär, att elkonsumenterna i glesbygderna beskattas väsentligt hårdare än konsumenterna i tätorterna. I många fall får de säkerligen betala en skatt motsvarande 2 öre/kWh, vilket departementschefen i propositionen 1957 ansåg vara en alltför hård belastning. Som exempel kan anföras förhållandena från en elförening, som andra halvåret 1957 förbrukade 500 000 kWh. Föreningen får från vattenfallsstyrelsen räkning efter ett pris av 6 öre/kWh. För att kunna täcka tomgångsförluster på eget elnät måste föreningen debitera sina medlemmar med 8 öre/kWh. Dessutom upptages en fast avgift per andel för täckande av underhålls- och administrationskostnader, motsvarande cirka 3 öre/kWh. Om energiskatten för föreningen beräknas efter det av vattenfallsstyrelsen debiterade beloppet, motsvarande den verkliga elkraftförbrukningen, skulle den i detta fall utgöra 1 500 kronor. Men då man måste debitera medlemmarna dessutom för cirka 20 procent tomgångsförlust samt för administrations- och underhållskostnader, blir skattebeloppet 2 200 kronor, d. v. s. en förhöjning med cirka 50 procent.

Frågan om värdeskatt eller styckeskatt är enligt vår mening icke av avgörande betydelse. Det väsentliga är, vilket system som än användes, att utformningen blir praktisk och rättvis. Den nuvarande tillämpningen uppfyller icke nämnda krav. Från elföreningars sida framhåller man, att man mycket väl kan använda styckebesättning för uttagande av skatten hos medlemmarna. En styckeskatt av 1 öre/kWh torde motsvara den skattesats, som avsågs vid riksdagsbeslutet 1957, sedan hänsyn även tagits till

den under fjolåret tillkomna s. k. försvarsskatten. Om elföreningarna övergår till att debitera sina medlemmar efter styckeskatt, uppnår man också den fördelen, att vederbörande konsument stimuleras att söka minska på förbrukningen, vilket såsom framhållits var ett motiv vid riksdagsbeslutet. Underhålls- och administrationskostnader kan ju icke undvikas eller minskas.

Elföreningarna torde själva ha möjlighet att — om de så finner lämpligt — debitera medlemmarna genom styckebeskattning. Det väsentliga är emellertid, att bestämmelserna i energiskatteförordningen ändras på sådant sätt, att elföreningen icke behöver inleverera skatt mer än på den elkraft som förbrukats. Nuvarande tillämpning medför, såsom framhållits, en hård belastning av glesbygderna, vilket icke kan ha varit riksdagens avsikt vid beslutet 1957. Enligt vår mening bör ifrågavarande bestämmelser i energiskatteförordningen förtydligas, så att det klart anges, att beskattningsvärdet är lika med summan av de avgifter, varmed producenter av elektrisk kraft debiterar förbrukare.

Med stöd av det anförda får vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att beskattningsvärdet för beräkning av energiskatt å elektrisk kraft må vara lika med summan av de avgifter, varmed producenten av elektrisk kraft debiterar förbrukaren, samt

att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till den härför erforderliga författningsändringen.

Stockholm den 27 januari 1959

Emil Elmwall

C. O. Carlsson

Thorbjörn Fälldin

i Bakeröd

John Johansson

Fritz Börjesson

Henry Brandt

i Gränö